

MZV ČR Protokol z projednání výsledků *Hodnocení 21* podle M17+

dne 9. 12. 2022 v 13:00 hod.

Přítomni:

Poskytovatel:

PhDr. Jan Šnidauf, M.A., ředitel Odboru zahraničně politických analýz a plánování MZV ČR,
Mgr. Pavel Hrnčíř

Zástupci Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) a Odboru Rady:

prof. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.; Mgr. Jana Havlíková; Ing. Kateřina Miholová, Ph.D.;
Ing. Hana Bakičová; Mgr. Michaela Honelová; Mgr. Markéta Avakian

Zástupci Odborných panelů a přizvaní odborníci:

prof. RNDr. Tomáš Polívka, Ph.D. – hlavní koordinátor M17+; prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D. -
předseda Odborného panelu 5. Social Sciences

Předmět jednání:

Institut projednání výsledků hodnocení s poskytovatelem je upraven v kapitole 4 *Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu*, vývoje, schválené usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2017, č. 107 (dále jen „M17+“). Výsledky jednání jsou schvalovány Radou pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) podle § 35 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb. Po schválení jsou s příslušným zdůvodněním zveřejněny.

Podkladem tripartitního jednání byly zveřejněné výsledky Hodnocení 2021 na národní úrovni, tak jak jsou veřejně přístupné ze stránek Rady www.vyzkum.cz (resp. <https://hodnoceni.rvvi.cz/>). Na národní úrovni bylo Hodnocení 2021 Modulem 1 v pátém roce v závislosti na přidělené podpoře na dlouhodobý koncepční rozvoj určeno pro všechny typy výsledků uvedených v RIV s rokem uplatnění 2016 – 2020. Navíc došlo k posílení hodnocení aplikovaných výsledků a hodnocení v oblasti společenských a humanitních věd. Výsledky určené pro hodnocení Modulem 1 vybíraly výzkumné organizace samy dle svého uvážení. Instituce přihlašovaly do hodnocení 1 výsledek na 10 mil. Kč z částky DK RVO přidělené v roce 2021 s povinností předat výsledky v proporcích odpovídajících vnitřní struktuře VO s ohledem na výzkumné funkční celky. (Pokud byla VO v roce 2021 příjemcem institucionální podpory na DK RVO vyšší než 10 mil. Kč, dodávala navíc 1 výsledek na každých dalších (započatých) 10 mil. Kč podpory). Pro posílení hodnocení aplikovaných výsledků a hodnocení v oblasti společenských a humanitních věd vybíraly výzkumné organizace kromě těchto výsledků ještě další „nebibliometrizovatelné“ výsledky (max. cca 5 % roční produkce). Výsledky byly hodnoceny podle dvou kritérií („společenská relevance“ nebo „přínos k poznání“).

Hodnocení v roce 2022 Modulem 2 na národní úrovni zahrnovalo kumulativně bibliometrizovatelné výsledky uplatněné v letech 2016 – 2020 a zobrazilo meziroční trendy. Bibliometrická analýza byla kompletně zpracována pro celý systém VaVal nad daty WoS a ve vyžádaných oborových skupinách také nad daty SCOPUS. Základním bibliometrickým ukazatelem pro hodnocení

výsledků indexovaných v databázi WoS je Article Influence Score (AIS), v případě databáze Scopus Scimago Journal Rank (SJR). Analýza má vždy oborový charakter, základ tvoří zpracování na úrovni FORD, pro detailnější informace slouží kumulace z úrovně WoS categories. Oborové určení výsledků je odvozeno z dané citační databáze v souladu s Převodníkem oborů, který odpovídá struktuře Odborných panelů. Časopisy se v rámci oborů rozdělují do kvalitativních pásem: I. decil (10 % nejlivnějších časopisů v oboru), I. kvartil (25 % nejlivnějších) až IV. kvartil (25 % nejméně vlivných). Národní výsledky byly sledovány v takto konstruovaných pásmech a pozice národních výsledků byla sledována v mezinárodním kontextu – svět a EU15. Dalšími sledovanými parametry byly identifikace výsledků s velkým počtem autorů (30 a více), výsledků vytvořených v mezinárodní spolupráci, ve spolupráci mezi segmenty a výsledků s korespondujícím autorem (reprint author) z ČR.

Dalším podkladem pro jednání byl materiál *Principy alokace podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj (DK RVO) na úroveň výzkumných organizací* a informace o míře využití výstupů z hodnocení podle Metodiky 2017+ pro financování výzkumných organizací aktualizované o poslední známé údaje pro účely tripartitních jednání po 5 letech implementace Metodiky 2017+. Dokumenty byly projednány a schváleny na 378. jednání Rady dne 29. dubna 2022 resp. na 383. jednání Rady dne 27. října 2022.

Doplňkovými podklady k Modulu 2 jsou analýzy nad RIV připravené nad dosavadní rámec Oddělením hodnocení výzkumných organizací a výchozí informace o finančních tocích z podkladů zpracovaných na úroveň VO Kabinetem paní ministryně ve spolupráci s Odborem koordinace a analýz VaVal.

Poskytovatel během jednání prezentoval informace získané z průběžného hodnocení probíhajícího na jeho úrovni v souladu s Metodikou 17+, resp. Přílohou 1.

Škálování VO je upravováno s dalším rozvojem Modulů 1 a 2 a narůstáním robustnosti informace, která z nich vyplývá.

Průběh jednání:

Účastníci jednání byli seznámeni s formátem, podklady a technickými aspekty jednání online. V předchozím kole hodnocení byly všechny instituce vyzvány k doplnění přihlášených výsledků do Modulu 1 do minimálního požadovaného počtu 10 ks v kumulaci od počátku hodnocení M17+, škálování tak mohlo být z národní úrovně doplněno pro celý systém. V letošním roce je třeba spíše diskutovat, zda poslední trend škálování potvrzuje, nebo v případě většího výkyvu do škálování promítnout výsledky 5. kola hodnocení. Výrazné meziroční proměny nejsou očekávané.

Oproti předchozím tripartitám je v letošním roce předmětem jednání i otázka, do jaké míry poskytovatelé využívají hodnocení podle Metodiky 2017+ po 5 letech při distribuci institucionální finanční podpory typu DKRVO mezi jednotlivé výzkumné organizace ve své gesci. Rada k této problematice přijala jasná doporučení (viz dokument *Principy alokace podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj (DK RVO) na úroveň výzkumných organizací*) směřující k využívání odstupňovaného indexového financování s tím, že součástí strategického řízení je i prospektivní financování, tj. podpora VO se slabší výkonností ale dobrou strategií resp. výsledky v ostatních modulech, které se hodnotí na úrovni poskytovatele. V takovém případě je nutné, aby tato skutečnost byla podrobně odůvodněna při rozpočtových jednáních a avizována v protokolech z tripartitních jednání (konkrétní cíle, nástroje, očekávané dopady), s podmínkou, že na dalších jednáních bude úspěšnost strategie vyhodnocována.

Profesor Šmahel okomentoval hodnocení **Ústavu mezinárodních vztahů** (ÚMV) za společenské vědy v Modulu 1 a 2. V Modulu 1 organizace vykazuje kvalitní výsledky se známkami 2 a 3. Hodnocení v Modulu 1 by pro Ústav jakožto rezortní výzkumnou organizaci mělo být klíčové. Větší problém se však objevuje v Modulu 2, kde by bylo vhodné vzhledem k zaměření výzkumu také zapracovat na zlepšení profilu. V letošním roce hodnocení v M2 vychází také z analýzy RIVu podle níž organizace z hlediska počtu autorů a podílů ve FORD 5.6 Political sciences má asi 5% podíl na výzkumu v této oblasti v ČR. Z hlediska kvantity a kvality výsledků v Modulu 2, je podíl výsledků v Q1 cca 8% a Q2 13%, což je méně než výsledky nejlepších VO v Political sciences, což jsou Univerzita Karlova a Masarykova univerzita, které podíl na Q1 a Q2 asi o polovinu větší. Produktivita v Political sciences, která je počítána jako počet výsledků na podíl autorů, je 37 výsledků ve Web of Science za celé období hodnocení. 1 výsledek v D1, 6 výsledků v Q1 a 6 výsledků v Q2, jedná se tedy o lehce podprůměrnou produktivitu v rámci českých výzkumných organizací. Kvalita a výsledky v bibliometrii by se měly zlepšit, ale není zde dramatická změna oproti loňskému roku. Hodnocení za Modul 2 v posledním období je podle jeho názoru horší. B. Profesor Polívka potvrdil, že letošní hodnocení kopíruje situaci, která byla uvedena v zápise z minulého tripartitního jednání.

Doktor Šnidauf poděkoval za shrnutí hodnocení a vnímá zejména konstatování o bibliometrických datech jako zajímavé, neboť od **ÚMV** dostávali vždy informace, že jsou leaderem v této oblasti výzkumu. Poskytovatel nastavil proces reflexe zaměřující se na vztah mezi ministerstvem a organizací, neboť zaznívaly názory, že **ÚMV** málo vychází vstříc potřebám ministerstva. V praktické rovině se kvalita vztahu zlepšuje, ministerstvo si definovalo potřeby a ústav souhlasil, že je bude naplňovat. Zároveň poskytovatel přistoupil k formální úpravě vztahu s VO na úrovni změny v zřizovací listině. Nové znění zaměření výzkumu VO je 1. Základní výzkum mezinárodních vztahů; 2. Aplikovaný výzkum mezinárodních vztahů podle potřeb zřizovatele, popřípadě dalších organizačních složek státu; a 3. Zajišťování výzkumné infrastruktury. Ministr zahraničních věcí také rozhodl, že po dobu probíhající vnitřní evaluace a reflexe nebude docházet ke zvyšování prostředků na institucionální podporu.

Dalším bodem diskuze byla korelace hodnocení a financování, kdy v případě rozpočtové kapitoly MZV došlo ke zvýšení DKRVO pro ÚMV o 38% nad úroveň výchozí fixace z roku 2018. Účastníkům a účastnicím tripartity byl předložen podkladový materiál Rady. Poskytovatel vysvětlil, že k navýšení došlo během období, kdy se ještě nekladl důraz na přímou vazbu na potřeby ministerstva. Navyšování reflektovalo zakládání nových výzkumných kapacit v oblasti technologií. V současné době je však navyšování zastaveno a případné další navýšení bude zváženo až po vyhodnocení celého procesu vnitřní evaluace. Mgr. Hrnčič poté doplnil, že je zde snaha, aby **ÚMV** nebyl pouze střediskem základního výzkumu, ale také výzkumu aplikovaného, a z toho také vychází hodnocení organizace ze strany poskytovatele. V roce 2021 poskytovatel proto hodnotil VO na hraničním A, neboť došlo z jeho pohledu ke zhoršení výstupů v aplikovaném výzkumu.

Profesorka Ronovská se dotázala, zda změna vztahu mezi poskytovatelem a VO nemohla mít za následek odčerpání části výzkumných kapacit na činnost směřující k podpoře ministerstva, a tedy zhoršení výsledků v bibliometrii. Dále otevřela otázku, zda přeformulováním zřizovací listiny nedochází k zamlžování účelu této VO, tedy zda má být VO zaměřena na základní výzkum nebo má být servisní organizací ministerstva. Poskytovatel uvedl, že zřizovací listina z roku 2006 obsahovala aplikovaný výzkum a současnou změnou se ministerstvo vrátilo zpět k původnímu výkladu zřizovací listiny. Zřizovací listina nebyla nikdy *a priori* cílena na základní výzkum. Celý proces začal probíhat v první třetině roku 2022, tedy za rok 2021 se nemohly objevit výsledky pro základní výzkum, protože proces započal až v dalším roce. Navíc poskytovatel se snaží, aby základní a aplikovaný výzkum byl v rovnováze, s mírnou preferencí aplikovaného výzkumu, avšak

s ohledem na kapacity **ÚMV**. Dr. Šnidauf poté doplnil informaci o nové koncepci výzkumu Ministerstva zahraničních věcí, kde je uvedeno, že základním a hlavním cílem koncepce je zajištění a rozvoj excelentního a nezávislého základního výzkumu v oblasti mezinárodních studií a tvorbu aplikovaného výzkumu pro praktické využití jeho výsledků k naplňování zájmů a hodnot České republiky v zahraničí, a to především efektivním naplňováním reálných průběžných potřeb ministerstva. Touto koncepcí se ministerstvo hlásí k nezávislosti základního výzkumu, avšak aplikovaný výzkum musí vycházet vstříc potřebám ministerstva. Sám **ÚMV** uvedl, že si chce ponechat hybridní pozici, tedy provádět nezávislý výzkum, ale zároveň chce podporovat ministerstvo prostřednictvím výstupů aplikovaného výzkumu. V současnosti je úroveň spolupráce s VO dobrá a výhled směřuje k mírnému navýšení rozpočtu minimálně o inflaci. Mgr. Hrnčíř doplnil, že koncepce byla vytvářena v součinnosti s **ÚMV** a velká část požadavků byla vznesena z jeho strany.

Profesor Polívka se vrátil k hodnocení VO. V Modulu 1 jsou výsledky excelentní, a to i ve srovnání s jinými rezortními výzkumnými organizacemi. Otázkou je, nakolik poskytovatel požaduje od **ÚMV** publikování a zda toto považuje za klíčovou činnost VO. Také vyjádřil podporu nesrovnatelnosti rezortních organizací s vysokými školami. V minulých letech nebyl ani aplikovaný výzkum ideální, počet naplněných potřeb ministerstva byl malý, a proto zde byl předpoklad, že se **ÚMV** bude více věnovat základnímu výzkumu. Z jednání tripartity však vyplývá, že ani v základním výzkumu nebylo produkováno mnoho výsledků ve formě publikací, což vytváří do určité míry negativnější pohled na VO ze strany poskytovatele. Poskytovatel však doufá, že dojde k posunu a dojde k navýšení aplikovaných výstupů pro potřeby ministerstva, což by ospravedlnilo menší počet výstupů v základním výzkumu. Dr. Šnidauf otevřel otázku váhy jednotlivých modulů hodnocení a navrhl snížení váhy pro Modul 2. Profesor Polívka upřesnil, že žádné oficiální procentuální váhy pro jednotlivé moduly neexistují, neboť jednotlivé instituce u jednotlivých poskytovatelů se podle svých misí mohou zásadně odlišovat. Každý poskytovatel by si měl proto váhy jednotlivých modulů (včetně Modulů 3 až 5) nastavit na základě vlastního uvážení. V případě potřeby poskytovatel navrhne váhy pro jednotlivé moduly a KHV poskytne reflexi, zda jsou navržené procesy hodnocení v souladu s Metodikou. Obecně by se pohled z národní úrovně měl komplementárně doplňovat s pohledem z perspektivy poskytovatele.

Profesor Šmahel vyjasnil, že **ÚMV** je v oblasti Political sciences mezi rezortními výzkumnými organizacemi unikátní a neměl jiné srovnání než s vysokými školami. Z pohledu společenských věd se nezdá, že by se jednalo o špičkovou vědu v Modulu 2. Doktorka Miholová doplnila, že v Modulu 1 byly asi dvě třetiny výsledků hodnoceny podle kritéria přínos k poznání (výsledky základního výzkumu) a jedna třetina podle kritéria společenská relevance. Pohled na základní výzkum tak není vidět pouze na základě bibliometrie, ale také z Modulu 1. Účastníci a účastnice jednání souhlasili s ponecháním hodnocení A, avšak požadavek na kvalitní publikace by měl být silnější, na což se upozorňovalo v minulosti již několikrát. V opačném případě může dojít ke zhoršení známky hodnocení v příštích letech.

Účastníci a účastnice tripartity se jednomyslně shodli na zachování škálování z loňského tripartitního jednání i v letošním hodnocení podle Metodiky 2017+, tedy A_{REZ}. Pro úpravu celkové výše DKRVO byl využíván celý meziroční nárůst, jelikož poskytovatel má ve své gesci pouze jednu instituci, a to na téměř 140% výchozí fixace.

Závěr jednání:

Účastníci a účastnice jednání se shodli na návrhu škálování v souladu s výstupy hodnocení v Modulech 1 a 2. Výzkumné organizace v gesci MZV ČR jsou rozřazeny do pásem: A_{REZ} – D_{REZ} (pozn. REZ – rezortní).

Na národní úrovni bude škála dále zpřesňována s postupným rozvojem Modulů 1 a 2 a z úrovně poskytovatele podle informací z hodnocení na jeho úrovni.

Hodnocení v Modulech 1 a 2 podle M17+ na národní úrovni zahrnuje hodnocení výsledků pěti let hodnocení.

V pásmech jsou VO řazeny abecedně (viz Příloha 1).

Odůvodnění škály:

A_{REZ} – Vynikající (excellent)

- Ve výzkumných parametrech globálních oborů mezinárodně kompetitivní instituce a/nebo instituce se silným inovačním potenciálem a vynikajícími výsledky aplikovaného výzkumu a/nebo instituce naplňující vynikajícím způsobem svěřenou misi. Podrobný rozbor odůvodnění představují zprávy pro VO, které jsou veřejně přístupné z <https://hodnoceni.rvvi.cz/>.

B_{REZ} – Velmi dobrá (very good)

- Instituce vyrovnané kvality s výbornými výsledky výzkumu, dostatečným inovačním potenciálem a/nebo významnými výsledky aplikovaného výzkumu, výsledky VaVal odpovídají účelu zřízení. Podrobný rozbor odůvodnění představují zprávy pro VO, které jsou veřejně přístupné z <https://hodnoceni.rvvi.cz/>.

C_{REZ} – Průměrná (average)

- Instituce nevyrovnané kvality, v parametrech základního a/nebo aplikovaného výzkumu dosahující v převážné míře dobrých nebo průměrných výsledků a/nebo instituce, která průměrně naplňuje účel zřízení.
- VO se strategií a snahou odstraňovat slabé stránky a nedostatky. Podrobný rozbor odůvodnění představují zprávy pro VO, které jsou veřejně přístupné z <https://hodnoceni.rvvi.cz/>.

D_{REZ} – Podprůměrná (below average)

- Instituce v převážné většině parametrů základního a/nebo aplikovaného výzkumu podprůměrná.
- VO s řadou slabých stránek a nedostatků a omezenou snahou je odstraňovat.

Podrobný rozbor odůvodnění představují zprávy pro VO, které jsou veřejně přístupné z <https://hodnoceni.rvvi.cz/>.

Zapsala: Mgr. Michaela Honelová

Schválili: PhDr. Jan Šnidauf, M.A., Mgr. Pavel Hrnčíř, prof. JUDr. Kateřina Ronovská, prof. RNDr. Tomáš Polívka, Ph.D. , prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Příloha 1 Škálování VO podle M17+

A REZ

A REZ Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i.

MZV ČR

IČ 48546054